

International Journal of Social Sciences

Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi

www.sobider.net

ISSN: 2548-0685

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

Phd Student Necla Bodur

Burc University

Department of Turkish Language and Literature

Bosnie

necla.bodur@stu.ibu.edu.ba,

Associate Professor Cemal Özdemir

Süleyman Demirel University

Department of Language Education

Kaskelen-Kazakistan

cemal.ozdemir@sdu.edu.kz

Özet

Yabancılar için dil öğretimi son derece dikkat isteyen ve sürekli yenilik gerektiren bir husustur. Özellikle gelişen teknoloji sayesinde daha farklı kaliteli öğretim sistemleriyle, dil öğretimi çok daha farklı bir boyut kazanmıştır. Bu anlamda, online platformlar, son dönemin eğitimle alakalı en popüler araçlarından birisi olmuştur. Özellikle korona döneminde bunun önemi daha çok ortaya çıkmıştır. Bu makalede yabancılar Türkçe öğretiminde online platformlardan nasıl daha sağlıklı istifade edileceği üzerinde durulmuş, ayrıca bu konuda örneklik teşkil etmesi açısından farklı yol yöntem ve aktivite örnekleri sıralanmıştır. Zira online platformlar sanal bir eğitim sistemi olduğu için, bu alanlarda ders yapılırken kaliteyi yakalayabilmek, öğrencilerin dersten azami istifade edebilmesini sağlayabilmek, ancak belirli kurallara uymayı ve yeni yeni öğretim teknikleri geliştirmeyi gerektirmektedir. Makalenin son bölümündeki aktivite örneklerinin bir kısmı, yaşadığımız ülkedeki dil kurslarında tatbik edilen ve öğrenciler tarafından benimsenen farklı öğretim tekniklerinden oluşmaktadır. Bu tekniklerin geliştirilerek Türkçe öğretiminde de daha aktif kullanılmasının online platformlarda öğrenmeyi daha da zevkli ve başarılı hale getireceği hiç şüphesizdir.

Anahtar Kelimeler: Online platform, Türkçe eğitimi, Etkinlik, Dil Eğitimi

Using Online Platforms in Teaching Turkish to Foreigners

Summary

Language teaching to foreigners is an issue that requires extreme attention and constant innovation. Language teaching has gained a different dimension with different quality teaching systems, especially thanks to the developing technology. In this sense online platforms have been one of the most popular educational tools in recent times. The importance of this comes to the fore, especially in the corona period. This article is about how to make better use of online platforms in teaching Turkish to foreigners, and also gives examples of different ways, methods and activities in this regard. Because online platforms are a virtual education system, it is only necessary to comply with certain rules and to develop new teaching techniques, to be able to catch the quality while teaching in these areas and to ensure that students benefit from the course to the maximum. Some of the examples of the activities in the last part of the article consist of different teaching techniques applied in the language courses in the country we live in and adopted by the students. There is no doubt that developing these techniques and using them more actively in Turkish teaching will make learning on online platforms even more enjoyable and successful.

Keywords: Online platform, Turkish education, Activity, Language teaching.

1. Giriş

2019 yılının son zamanlarında Çin'de ortaya çıkan Korona virüsü, sosyal yaşam ve sağlık sektörü olmak üzere toplumun pek çok alanını etkilemiştir. Özellikle eğitim alanında sadece örgün eğitim üzerinden sistemini devam ettirmeye alışkın olmuş ülkeler, online eğitim konusunda alt yapı açısından yetersiz kalırlarken, Belçika, Almanya ve Hollanda gibi ülkeler başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesi, hemen online eğitim planını devreye sokmuş böylece eğitimin aksamamasına azami önem vermişlerdir.

Hayatın her alanında aktif halde kullanılacak teknolojik imkanların, eğitim gibi önemli bir konuda aktif kullanılmaması ciddi bir eksikliklerdir. Nitekim gelişmiş haberleşme ve online toplantı gibi sahalarda aktif kullanılan bu teknolojik birikimin eğitim sahasında da en azından

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

kriz zamanlarında yaygın hale getirilmesi, öğrencilerin eğitimden kopmamaları için iyi bir çözüm gibi durmaktadır. Özellikle yabancı dil öğrenen öğrencilerin, virüs gibi bir sebepten ötürü, eğitimden kopmaları, online eğitimle bu boşluğun doldurulamaması, dilden kopuş yaşamalarına sebep olmaktadır.

Konuya başka bir açıdan yaklaşmak gerekirse online eğitimi sadece kriz dönemlerine ait bir eğitim aracı olarak düşünmek yerine, bilgi çağı olarak adlandırılan içinde bulunduğumuz yüzyılın eğitimine önemli imkânlar sunan bir platform olarak kabul etmek daha doğru olacaktır. Zira günümüz öğrenme süreçlerinde uluslararası sınırlar ortadan kalkmış; bilgiye ulaşmak, bilgiyi elde etmek ve bilgiyi kullanmak kolay bir faaliyet hâline gelmiştir. Bu süreç, İnternet olarak adlandırılan sanal dünya kurgusu üzerinde gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar bu öğrenme-öğretme süreci sanal olarak ifade edilse de bilgiyi her anlamda edinme, somut bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Neticede kullanılan değişik yol yöntemlerle bilgi edinme amacı ve hedefi yerine getirilmektedir (Demir, 2014).

2.Yöntem

Bu makalede öncelikli olarak online eğitimin öneminden söz edilecek akabinde ise özellikle Belçika’da yabancılara Flamanca eğitim veren devlet kurumlarının korona döneminde zaruri olarak online verdikleri dil öğretiminde yaptıkları farklı aktivitelerden bazı örnekler verilecektir. Böylece bu tür uygulamaların Türkçe dil eğitimi verilirken de önemli bir zenginlik oluşturacağı ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu konudaki verilerimiz, yazılı bir nakilden daha ziyade on modül şeklinde tertip edilen Flamanca dil kurslarını bitiren birisi olarak, bu eğitim esnasında hocaların bize uyguladıkları farklı metot ve tekniklerin sözel olarak ifade edilmesinden teşekkül etmiştir. Özellikle korona sebebiyle modüllerin yarısını online almış olmam da çok önemlidir. Zira böylece online eğitim sebebiyle özellikle bu platformda uygulanan farklı öğretim tekniklerini de tecrübe etmiş olmamız, konumuz açısından kayda değerdir.

3.Türkçe Öğretimde Online Eğitimin Önemi

Yirminci yüzyılın sonlarında dünyada yaşanan ve hâlâ devam eden hızlı nüfus artışı ve buna bağlı olarak klâsik öğrenme-öğretme (eğitim-öğretim) faaliyet ve yöntemlerinin yetersiz

kalmasının, eğitim-öğretim alanında yeni arayışlara yol açtığını da ifade etmek gerekmektedir. Son yıllarda radyo, televizyon, bilgisayar, internet, uydu, fiber optik vb. bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, eğitim faaliyetlerinin işleyişini etkileyerek yeni eğitim-öğretim yöntemlerinin gelişmesine katkıda bulunmuştur (Ergüney, 2015).

Aslında bizim bu makaledeki hedefimiz online eğitimin dil öğretiminde kullanılmasının önemini ortaya koymak değildir. Bu ifadelerle asıl amacımız, online eğitimin ana bir eğitim metodu olmasa da kriz zamanlarında hemen devreye konabilecek ve hatta yerine göre normal eğitimden bile talebeyi daha çok motive edici bir unsur haline getirilmesinin önemine dikkat çekmektir. Söz gelimi Belçika’da dil eğitimi kursu veren kurumlar, Mart ayında başlayan karantina döneminin hemen ertesi günü online eğitime sorunsuz geçiş yapıp yüzlerce öğrencinin dil öğretimden kopmasına engel olmuşlardır. Zira dil süreklilik isteyen bir husustur, ani kopmalarda elde edilen önceki birikimin kayıp olması riski her zaman vardır.

Her ne kadar online ve uzaktan eğitime karşı çıkan öteden bu yana belirli kimseler olsa da özellikle alternatifin olmadığı kriz dönemlerinde, bunun faydalı bir yöntem olduğunda hiç şüphe olmasa gerektir. Bir başka açıdan ifade etmek gerekirse uzaktan eğitim ya da online eğitim, geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerinin sınırlılıkları nedeniyle sınıf içi etkinliklerini yürütme olanağının bulunmadığı durumlarda, eğitim etkinliklerini planlayıcılar ile öğrenciler arası, iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden bir öğretim yöntemidir (Kaya ve Çakır, 2004).

Bu bağlamda online eğitim, farklı ve gelişmiş teknolojik sistemlerle yapılmakta, eğitmen istediği kadar sınıf açabilmekte, istediği kadar grup dersi organize edebilmektedir. Bu eğitim tekniğiyle öğrenci kendisini aynı sınıfta gibi hissetmekte, istediği zaman soru sormakta ve eğitici ile aktif bir iletişim içerisinde olmaktadır. Hatta öğretmen, sınıfını online odalara bölünebilmekte ve öğrenciler arka planda eğiticinin kendilerini takip ettiği bir sistemle, kendi aralarında konuşmalar yapmakta ve böylece dil pratiği yapma imkânı bulmaktadırlar. Hatta Belçika’da karantina döneminde online eğitim alan kişilerden bazılarının, online eğitim sayesinde, normal eğitimden daha çok dil öğrenimine adapte olduklarını söylemeleri de kanaatimce çok ilginç bir durumdur.

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

Bu sebeple eğitimde online sistem, bir zorunluluk olmasa da özellikle zor zamanlarda hem insanların dil ile meşguliyetlerini devam ettirmeleri, hem de karantina gibi eve hapsolan zor zamanlarda psikolojik olarak farklı bir işle meşgul olmalarına sebep olması açısından dikkate değerdir. İşte bu sebeple yabancılara Türkçe eğitim verilirken online eğitimden istifa etmek ve bu platformu daha aktif ve kullanışlı hale getirmek için farklı yol ve tekniklerin geliştirilmesi elzemdir.

Yukarıda ifade edildiği gibi, eğitim öğretim bir toplum için kaçınılmaz öneme sahiptir. Özellikle yeni bir dil öğrenen kimselerin, zor zamanlarda dilden kopmadan eğitimlerine devam etmeleri oldukça önemlidir. Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretiminde online eğitim farklı usul ve tekniklerle muhakkak aktif olarak kullanılabilir.

Eğitim-öğretimle ilgili değişimler ve gelişmeler esasen içerisinde yaşanan çağın özellikleriyle de yakından alakadardır. Mesela bir yıla yakın zamandır tüm dünyayı meşgul eden Korona virüsü, 20 sene önce ortaya çıkmış olsaydı, bugün online eğitim alternatifinden konuşmanın ve bunu dil öğretiminde etkin kullanmanın öneminden söz etmek asla mümkün olmayacaktı. O açıdan günümüzde teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler eğitimin içeriğinde ve uygulanış biçiminde birtakım değişiklikleri de beraberinde getirmiştir (Ülker, 2016).

Başka bir ifadeyle dikkat çekmek gerekirse sınıfta, bir öğretmen eşliğinde yüz yüze yapılan eğitim modellerinin yanında sınıftan bağımsız, yüz yüze olmayan, kimi zaman öğretmenin gözetiminde ve denetiminde olmayan eğitim modelleri de bilişim teknolojilerinin etkisi ile ortaya çıkmıştır. Genel anlamıyla bu eğitim türüne uzaktan eğitim denilmektedir. İlk uygulaması 1728 yılında posta ile yapılan uzaktan eğitim, günümüzde gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha sistemli ve nitelikli bir şekilde uygulanabilmekte (İşman, 2011) birbirinden çok farklı adeta sanal alemde bir sınıf ortaya getirecek bir teknikle neredeyse normal eğitime yakın bir kalite ile varlığını devam ettirmekte, özellikle de son dönemde iyice revaç bulmaktadır.

Özellikle yüz yüze eğitimin imkansız hale geldiği bazı zaman dilimlerinde kaçınılmaz bir zorunluluk olan online eğitim sistemi, insanlara değişik eğitim seçeneği sunma, fırsat eşitsizliğini en aza indirme, kitle eğitimini kolaylaştırma, eğitim programlarında standart sağlama, eğitimde maliyeti düşürme, eğitimde niteliği artırma, öğrenciye serbesti sağlama,

öğrenciye zengin bir eğitim ortamı sunma, öğrenciyi sınıf ortamında öğrenim görmeye zorlamama, bireysel öğrenmeyi sağlama, bağımsız öğrenme sağlama, bireye öğrenme sorumluluğu kazandırma, uzmanlardan daha fazla kişinin yararlanmasını sağlama, eğitimi bir taraftan kitleselleştirebilirken, diğer taraftan bireyselleştirilmesi ve belli bir zamanda ve belli bir kapalı alanda bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırma gibi birtakım avantajları içinde barındırmaktadır (Kaya, 2002).

Her ne kadar online eğitimin pek çok açıdan faydaları olsa da öğrencilerin sosyalleşmelerini engellemesi, yardımsız ve kendi kendine öğrenme alışkanlığı olmayan öğrencilere yeterince yardım sağlayamama, çalışan öğrencilerin dinlenme zamanını alma, uygulamaya dönük derslerden yeterince yararlanamama, beceri ve tutuma yönelik davranışların gerçekleştirilmesinde etkili olamama, ulaşım olanaklarına ve iletişim teknolojilerine bağımlı olma ve maliyetinin yüksek olması (Kaya, 2002) açısından da dezavantajlarından söz edilmiştir. Ancak şunu da ifade edelim ki dezavantaj olarak sıralanan bu noktaların bir kısmını online eğitimde de gerçekleştirmek imkân dahilindedir. Ancak şunu da eklemek gerekir ki bazı akademik çalışmalarda veriler ve anket sonuçları neticesinde online eğitim konusunda memnuniyetin yüzde ellilerin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu da konumuz açısından önemlidir. Demek ki üzerinde iyi çalışılan ve teknik alt yapısı sağlam ele alınan online platformlarda başarıyı yakalamak ve öğretimi daha kaliteli hale getirmek mümkündür (Etlican, 2012).

Online eğitimde memnuniyet oranının yüzde ellilerle ifade edilmesi, yabancılara Türkçe dersi veren kurumların online eğitim alt yapısına sahip olmalarının zaruri bir durum olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle sıra dışı zamanlarda online eğitimin sağlıklı bir şekilde sisteme dahil edilebileceği bir altyapı her zaman var olmalıdır. Hatta Zoom platformu üzerinden sıkıntılı zamanlarda hemen ücretsiz 40 dakikalık davet linki göndermek suretiyle dahi, bu iş hem maliyet hem de irtibat açısından çok daha kolay sisteme konabilir. Yine zor zamanlarda ve virüs gibi karantina dönemlerinde değil, günümüzde yabancı dil olarak Türkçe öğretecek öğretmen ihtiyacını ve yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmek isteyenlerin isteklerini karşılamanın en etkili yolunun online eğitim olduğunu dile getirenler de vardır. Bu açıdan eğitim ve özellikle de dil eğitimi her zaman birkaç farklı plan program ile ele alınması gereken önemli bir husustur.

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

Dolayısıyla Türkçe öğrenen kimselerin online eğitime devam etmelerinin şu açılardan çok önemli olduğunu düşünüyoruz:

*Dil öğrenmek sürekli devam isteyen bir husustur. Bu açıdan eğitim veren kurumların zor zamanlarda devreye sokabilecekleri online eğitim paketleri olmalıdır. Günümüzde bunu temin etmek hiçte zor değildir.

*Online dil eğitiminde, öğrenciye sınıftakine benzer aktivitelerin yaptırılması imkân dahilindedir. Öğreticinin buna hazırlıklı olması ve yeni usul yöntemler geliştirmesi gerekir.

*Eğitim her ne kadar yüz yüze daha iyi olsa da bazı öğrenciler için online eğitimin çok daha cazibesi olabilmektedir.

*Özellikle engelli yabancı dil öğrenmek isteyen kimseler için ya da farklı ülkelerde Türkçe öğrenmek isteyen ama ekonomik durumları sebebiyle ülkelerinden ayrılamayan kimseler için online eğitim iyi bir çözüm yoludur, bunun realize edilmesi, normal eğitimin online eğitime göre yer yer yeniden gözden geçirilmesi modern dönemde olmazsa olmaz bir zorunluluktur.

Öte yandan yakın gelecekte uzaktan eğitimin ve hatta daha yeni bir isimlendirmeye dijital öğrenmenin, ikincil bir alternatif ya da yüz yüze öğrenmede destek fonksiyonu olmanın çok ötesinde eğitimin asli zemini haline dönüşeceği de öngörülmektedir. Zira korona döneminde sağlanan son derece hızlı adaptasyon bu konuda önemli bir gerekçedir (Telli ve Altun, 2020). Bu dönemde dijital öğrenme deneyiminden çıkarılan dersler, tüm dünyada bu yöntemin geliştirilmesine hizmet edecek, yakın gelecekte dijital öğrenme, yeni teknoloji ve sistemlerin de katkısıyla işlevselliği artarak ana öğrenme yapısı haline gelecektir. Daha şimdiden bunun işaretleri görülmektedir. O açıdan eğitim sahasında bu gelişimin farkına varılmalı, gelecekle ilgili makul adımlar hali hazırda atılmalıdır.

4.Yabancılar Türkçe Öğretirken Online Platformlar Kullanılırken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Malum olduğu üzere online seminerler iki türlü olabilmektedir. İlki canlı eğitmen eşliğinde ikincisi ise daha önceden kayıt altına alınan videonun belirli gün ve saatte öğrencilerin

istifadesine sunulması şeklindedir. Her iki yönteminde avantajlı ve dezavantajlı yanları olsa da aktif bir öğrenme şekli olduğundan ilk yöntemin dil öğretiminde daha çok kullanılmaya uygun olduğunu ifade etmek mümkündür. Zira yabancıların dil öğrenirken hoca ile aktif iletişim içerisinde olması hatta sadece eğitmen ile değil, diğer sınıftaki katılımcılarla daimî bir iletişim içinde olması hızlı dil öğrenme açısından kayda değerdir.

Bu bağlamda yabancılar Türkçe dersi verilirken online platformlarda dikkat edilmesi gereken önemli noktaları şu şekilde maddelemek mümkündür:

1. İletişim eğitimde çok önemli bir realitedir. Bu açıdan iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelerden büyük ölçüde etkilenen eğitim alanındaki yeniliklerin gerçekçi zeminlerde seyredebilmesi, bu teknolojilerin eğitime yansıma sürecinin kavramsal ve uygulama boyutları ile iyi bilinmesine bağlıdır. (Karasar, 2004) Bu sebeple eğitmenin katılımcılara canlı dersten birkaç gün önce dersle ilgili posta ya da whatsapp grubundan hatırlatma göndermesi ve online dersten bir gün önce yine hatırlatıcı mahiyette mesaj göndermesi ve dersin başlamasından birkaç dakika önce de URL içeren bir e-posta göndermesi gerekmektedir. Bu sayede öğrencinin online derse motive olması sağlanmış olacaktır.

2. Online ders verilirken, dikkati daha iyi toplamak ve konuyu en verimli şekilde işlemek için anlatılacak konunun uzun ve kısalığına ya da anlaşılır olup olmamasına çok dikkat edilmelidir. Ders etkinliğinin nasıl yürütüleceğine, konunun nasıl sunulacağına ve ne tür diyalogların kullanılacağına azami dikkat edilmelidir. Eğitmenin derse hâkim olması, adeta canlı bir radyo sunumu yapıyor gibi konuya hakim olması ve akıcı bir üslup kullanımını son derece önemlidir.

3. Eğitmenin sanal sınıfa erken girmesi çok önemlidir. Zira katılımcılar sınıfa ilk giriş yaptıklarında sınıfta kimsenin olup olmadığından emin olmayabilir. O açıdan dersin başlamaya hazır olduğunu hatırlatacak ve varlığını bildirecek ifadelerle katılımcıların derse sıcak ve doğal bir giriş yapmalarını sağlamak gerekir.

4. Online platformlarda ses ve görüntü rahatlıkla kullanabilir. Bu yüzden eğitmenin platformu açtıktan sonra yüzünü göstermesi, kamerayı açık tutması, kullanıcılara el sallaması, şakalaşması, onların hâl hatırlarını sormak hem yabancı dil öğrenen kişilerin kendilerini gerçek

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

sınıfta olduklarını hissettirecek hem de bu ilk diyaloglarla öğrencinin hedef dili konuşmasına zemin hazırlanacaktır.

5. Eğitimci sunumun interaktif olmasını arzu ediyorsa, öncelikli olarak öğrencilerin dersi rahat takip edebilmeleri için word ya da slayt paylaşımı yapması önemli bir adım olacaktır. Bunun yanında hazırlanan dosyaların yabancı dil öğrenen öğrenciler tarafından rahatlıkla anlaşılabilir netlikte olması çok idealdir. Aksi halde öğrencilerin dersten kopması, başka şeylerle meşgul olması an meselesidir. Bu sebeple eğitmenin oldukça aktif bir şekilde dersini sunması dersten faydalanma oranını ciddi anlamda olumlu etkileyecektir.

Bir başka deyişle, dil öğretiminde materyal hazırlamak, normal bir sınıf ortamında ne kadar önemli ise, aynı şekilde online eğitimlerde de olması gereken bir zorunluluktur. Hatta denebilir ki online eğitimde bu, daha da önemlidir. Öğrencinin kendisini sınıfta hissedebilmesi hem eğitmenin aktif olmasına hem de dikkati toplayacak ve konuyla ilgili sağlam materyallere bağlıdır. “İster yabancı dil ister başka bir alan öğretimi için olsun materyal hazırlama ilkeleri ortaktır. Bu ilkeler birçok kaynakta şu şekilde sıralanmaktadır: “Anlamlılık ilkesi, bilinenden başlama ilkesi, çok örnek ilkesi, görelilik ilkesi, seçicilik ilkesi, tamamlama ilkesi, fonun anlamlılığı ilkesi, kapalılık ilkesi, birleştiricilik ilkesi, algıda değişmezlik ilkesi, derinlik ilkesi, yenilik ilkesi, basitlik ilkesi, hedef-davranış ilkesi, öğrenciye uygunluk ilkesi” (Yaylacı, H.S. ve Yaylacı F, 2013)

6. Bu platformlarda yabancılara Türkçe eğitimi verilirken önemli hususlardan bir tanesi, eğitmenin öğrencilerin mesaj bölümüne yazdıkları mesajları sürekli takip edebilmesidir. Zira hedef dilde hocanın kullandığı bir cümleyi ya da kelimeyi anlamayan bir öğrencinin bunu hemen mesaj kısmına yazıp, ani bilgi öğrenme hedefinde olması mümkündür. Mümkün mertebe öğrencilerin mesajlarına hızlı dönmek, onlar açısından hem motive edici hem de daha cazip olabilir. Özellikle Belçika’da dil eğitimi veren kurumlarda eğitmenin sürekli mesaj kısmını kontrol ettiği ve gelen sorulara anında cevap vermeye çalışması, sanal ortamda öğrenci öğretmen münasebetlerini daha canlı tutmaktadır.

7. Sunum esnasında teknik bir sorun olduğu zaman, hemen o problemin çözümü için ekstra bir alternatifin hazır tutulması gerekir. Zira online platformlarda en motivasyon kırıcı husus, dersin

beklenmedik bir şekilde kapanmasıdır. Bu yüzden eğitmenin mutlaka bir b planı olmalıdır. Bu b plan özellikle günümüz modern teknolojisiyle daha rahat bulunup uygulanabilir.

8. Online eğitimlerde zaman ve mekân daha rahat olduğu için eğitmenin standart uygulamalar dışında daha farklı uygulamalar ortaya koyması ve çeşitlilik sağlaması gerekmektedir. Makalenin diğer bölümünde bazı örneklerini vereceğimiz çeşitliliğin sağlanması online eğitim konusunda öğrencilerin motivasyonlarını daha da artıracaktır. (Tanyıldızı ve Semerci, 2005)

Netice itibariyle online platformların kalitesi ve başarısı, eğitmenin bu konudaki ciddiyetine ve teknik alt yapının yeterli olmasına bağlıdır. Özellikle teknolojik imkân ve gelişmelerin baş döndürücü hızla geliştiği bir dönemde, teknik imkan ve donanımların imkan elverdiği ölçüde hazırlanması gerekmektedir. Bu genel teknik bilgilerden sonra online platformlar üzerinde yabancılara Türkçe eğitim verilirken ne tür aktiviteler yapılabilir, bunun üzerinde durmak istiyoruz.

5.Yabancılara Dil Dersi Verilirken Online Platformlarda Tatbik Edilebilecek Aktiviteler

Esasında uzaktan eğitim ya da bir başka ifadeyle online platformların kullanılması ülkelerin, kurumların ve hatta kişilerin içinde buldukları çağa ve erişilmiş teknolojiye uyum sağlayabilme göstergelerinden biri olarak değerlendirilebilir. (Telli ve Altun, 2020) Bu bakımdan teknolojik gelişmeler neticesinde eğitmenin farklı yol yöntemler ortaya koyması, bu tür eğitimlerin başarılı olabilmesi için önemli bir adımdır. Makalemizin bu bölümünde özellikle yaşamakta olduğumuz Belçika'daki dil kurslarında tatbik edilen ve büyük ölçüde başarılı olan uygulamalardan bazılarını örnek olarak zikretmek istiyorum:

*Sınıfı ikişerli gruplara bölüp konuşurma

Özellikle online eğitimlerden dil öğretimi konusunda başarı elde edebilmek için en önemli hususların başında öğrencinin dili ders esnasında daha çok kullanabileceği bir zeminin oluşturulmasıdır. Özellikle zoom gibi online platformların gelişmiş ve kaliteli versiyonlarında öğrencilerin ikişerli gruplara ayrılması, karşılıklı konuşma temrinleri yapması ve bu diyalogların gruplar arasında geçişler yaparak öğretmen tarafından takip edilmesi imkân dahilindedir. Ayrıca öğrenciler, grup olarak bu aktiviteyi yaptıklarından ve eğitmenin de diğer

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

grupları dönerli gezmesinden ötürü, kendini daha rahat hissedebilmekte ve daha rahat konuşma cesareti bulabilmektedir.

*Sınıfı sayısına göre 4 erli 5 erli gruplara bölüp bir konu hakkında tartışmalarını
Sağlama

Yukarıda da ifade edildiği gibi, online platformlardan grup çalışmalarında daha fazla istifade etmek gerekir. Zira kalabalık grupların online ders esnasında konsantrasyonu kaybetme riski her zaman vardır. Bu açıdan sınıfı sayılarına göre dengeli bir şekilde bölmek ve seçtikleri bir konu etrafında, hedef dilin tartışma, görüş beyan etme, şartlı görüşe katılma gibi farklı söylemleri de yazılı öğrencilere vererek konuyu bu ifade kalıplarından da istifade ederek karşılıklı sunmaları istenebilir. Örneğin, Türkiye’de demokrasi sorunu var mıdır? sorusu ileri sürülür, öğrencilerin bu konu hakkında konuşmaları onlardan istenebilir. Daha sonra grup çalışması bittikten sonra, sınıf tekrar bir araya gelebilir ve her bir grup bir temsilci seçerek, aynı konu etrafında kendi gruplarındaki görüşleri anlatmaya çalışabilir. Bu sayede öğrenci doğal akış içerisinde dil konusunda kendisini geliştirmiş olacaktır.

*Atasözleri ile alakalı resimler çizip, öğrencinin bu atasözünün ne olduğunu bulmalarını ve böylece hedef dile yatkınlıklarını artırma.

Bu konuda son derece ilgi çekici bir aktivitedir. Öğretmen, söz gelimi 20 atasözünü, sadece resimlerle öğrencilere hazırlayabilir. Mesela Türkçe ’de ki “Bir elin nesi var, iki elin sesi var.” atasözünü, öğrenciyi düşünmeye sevk edecek resimlerle anlatmaya çalışır. Daha sonra öğrencilere birkaç dakika bu resim hakkında düşünceleri ve hedef dille görüşlerini beyan etmeleri istenir. En sonunda bunun hangi atasözü olduğunu tahmin etmeleri onlardan beklenir. Böylece öğrenci, hem resim üzerinde konuşurken spontane konuşacağı için Türkçe konuşma becerisini daha da hızlandıracak öte yandan da eğitmenin en son söylediği atasözünü zihnine daha iyi oturtacak, gündelik dilde bunu konuşabilecek ve kullanılabilecek bir seviyeye ulaşacaktır. Hedef dilin atasözlerini bağlama uygun bir şekilde kullanabilmek, o dildeki becerinin iyi bir seviyede olduğunu ortaya koymaktadır.

*Öğrencileri ikişerli gruplara ayırarak, bazı roller tayin ederek, karşılıklı hem iş başvurusu hem de şikâyet mektubu gibi denemeler yaptırarak, öğrencinin hem yazı becerisini

hem de konuşma becerisini hızlandırmaya çalışmak ta online ortamlarda yapılabilecek güzel bir aktivitedir.

*Derste maksimum 5 dakikalık Türkçe bir video veya ses kaydı dinletip, bu esnada o video ile alakalı hazırlanmış en az 5 soruya cevap vermelerini sağlamak.

*Daha önce dökümü verilen birkaç dakikalık video izletilerek, metinde boş bırakılan yerlerin öğrenciler tarafından işitilip doldurulmasının sağlanması da dil eğitiminde güzel bir yöntem olarak düşünülmelidir.

* Öğrencilere Türkçe haber sitelerinden birkaç dakikalık bir haber veya kültürel bir video izleyip, bunu birkaç dakikada anlatmaları için zaman verme ve sınıf ortamında bu anlatımları dinleme. Bu aktivite en az üçerli gruplarla yapılabilir.

*Sınıfı en az 3 erli gruplara ayırarak, internetten kendilerine verilen bir haber metnini, tıpkı televizyon ya da radyoda sunuyor gibi haber haline geçirmelerini sağlamak

Mesela Türkiye’de bulunan Ayasofya ile ilgili bir haber metni öğrencilere verilir. Öğrencilerden birisi, haber sunucusu, diğeri olay yerinden canlı habere bağlanan diğeri de tarih uzmanı rolleriyle bu programa öncesinde grup olarak çalışırlar. Daha sonra kendilerine minimum 5 dakika süre verilir. Bu süre zarfında öğrenciler, hazırladıkları bu haberi sanki televizyonda haber bülteni sunuyor gibi online platformda diğeri öğrencilerin huzurunda sunabilirler. Ancak şunu da ifade etmemiz gerekir ki böyle bir aktivite dil öğretiminde son kurlara yaklaşmış kimselere yapılmalıdır. İlk ve orta seviyeler için bu aktivite biraz ağır olabilir. Belçika’daki dil kurslarında bu aktivite konuşma becerisinin son modülünde yapılmaktadır.

*Öğrencilere belirli sitelerden resim seçmelerini isteyerek, bu resim hakkında düşüncelerini hedef dilde anlatmalarını sağlamak.

*Öğrencilere seviyelerine uygun hedef dilden bir kitap seçmelerini isteyip, o kitap hakkında hem yazılı hem de sözlü bir sunum yapmalarını istemek.

*Öğrencilerin hedef dildeki hikayeleri anlama becerilerini geliştirmek için örnek hikâye dinlemelerini isteme ve kendilerinin de sesli veya görüntülü bir şekilde başlarından

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

geçen hikâyeyi anlatmalarını ve yaptıkları kaydı öğretmene iletmelerini isteme. Ayrıca zoomda her bir öğrencinin kendi hikayesini anlatmasını sağlamak.

*Öğrencilerin daha önce seçtikleri bir konuyu sunum halinde tıpkı sınıfta anlatıyormuş gibi online platform üzerinden anlatması.

*Öğrencilerin yapılan basit bir test ile neye meyilli oldukları tespit edilebilir. Mesela Gardner'a ait olan Sözel-Dilsel Zekâ, Matematiksel-Mantıksal Zekâ, Uzamsal-Görsel Zekâ, Müziksel-Ritmik Zekâ, Doğasal Zekâ, Sosyal Zekâ, Kinestetik-Bedensel Zekâ ve İçsel Zekâ türlerinden online platformlar için yeni yeni projeler geliştirilebilir, böylece öğrencilerin meyilli oldukları alanlarda hem eğlenerek hem de hedef dili severek öğrenmeleri tatbik edilebilir. Böylece öğrencilerin ilgi ve becerilerine göre zoom üzerinden icra edilecek alternatif programlar geliştirilebilir. Mesela müziksel zekâsı gelişmiş kişiler için dil öğreniminde bu zeka türüne uygun olarak müzikli dil öğrenme aktiviteleri, şarkılar, şiirler, hedef dilin kültürel ve ritmik zenginliği öğrenmeden aktif bir şekilde kullanılabilir.

Mesela yeni dil öğrenen birisi olarak o dile ait meşhur ve kolay anlaşılabilir şarkılar, öğrenme konusunda daha motive edici olmaktadır. Böylece öğrencinin bu tür aktiviteleri zoom üzerinden yapması mümkündür. Yine dil öğrenen bu zeka türüne sahip kimseye, öğrendiği dille seviyesine uygun şarkı veya şiir sözleri yazıp, onları zoom da müzik eşliğinde söylemesi ödev olarak verilebilir. Böyle bir zekaya sahip öğrencinin kendi yaşadığı veya hayal dünyasını kullanarak bir hikaye yazması ve yine bu hikayeyi müzik eşliğinde sınıfta okuması güzel bir yöntem olabilir. Böylece öğrenci, müzik sayesinde hem daha mutlu olacak hem de daha kolay öğrenecektir. Örneğin müziksel zekaya sahip öğrencilerin hedef dilde ezber yaparken ritim kullanarak ezber yapması ve kısa kısa müzikler ve ritim eşliğinde bunları zoomda sunması sağlanabilir. Bir filmi ya da kitabı sesler veya şarkılarla zoomda anlatması istenebilir. Ya da basit bir hedef dile ait tiyatro (tek kişilik ya da birkaç kişi) arka plan fon müzikleriyle zoom ortamında canlandırılabilir. Müziksel zekaya sahip öğrencilerin öğrendikleri konuları, bir rep şarkısı halinde yapmaları istenebilir, daha sonra bunu zoom ortamında yine müzik eşliğinde ritim tutarak canlı performans sergileyebilirler.

Elbette ki teklifler ve farklı uygulamalar sadece bunlarla sınırlı değildir. Daha farklı ve yenilikçi plan ve programların yapılması, online platformların daha sağlıklı kullanılabilmesi için son derece önemlidir.

6. Sonuç

Makalemizde ortaya çıkan sonuçları maddeler halinde şu şekilde ifade edebiliriz:

*Online eğitim son zamanlarda oldukça yaygınlaşmıştır. Özellikle pandemi sürecinde dünya bu platformu çok daha fazla keşfetmiştir. Bu sebeple dil öğretimi gibi ara verilmesi mümkün olmayan ve zararlara sebep olan bir eğitim yolculuğunda, online platformların aksi durumlarda hemen realize edilmesi son derece önemlidir.

*Online eğitimin pozitif ve negatif yanları olsa da modern dönemde geliştirilecek yeni keşif ve aktiviteler sayesinde bu platformların çok daha işlevsel hale getirilmesi gerekmektedir.

*Korona döneminde yaygın kullanılan bu platformlara gelecekte daha çok popüler hale gelecek ve alternatif bir eğitim yöntemi olmanın ötesinde asli bir eğitim modeli haline bile gelebilecektir. Şimdiden buna dair işaretler görülmektedir. Bu açıdan özellikle dil öğretiminde bulunan kimselerin online platformlara entegre olmaları ve yeni teknik ve metotlar geliştirmeleri son derece önemlidir.

*Bu platformlardan istifade edilirken, farklı ülkelerdeki tecrübeleri öğrenip, Türkçe öğretiminde tatbik etmek mümkündür. Bu anlamda makalede özellikle Belçika'da dil öğrenimi yapan kurumların yaptığı aktivite ve etkinliklerin Türkçe dil öğretimine entegre edilmesi ciddi bir zenginliktir.

*Bunun dışında örgün eğitimde sınıf ortamında uygulanan öğrenme etkinliklerinin online eğitime göre yeniden gözden geçirilmesi, ilave ekleme ya da eksiltmelerle bu etkinliklerin revize edilerek online eğitimde çeşitliliğin sağlanması oldukça önemlidir.

Türkçe Öğretiminde Online Platformların Kullanılması

Kaynakça

Demir, E. (2014), Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-212.

Demir, A. ve Açıık, F. (2011), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler, *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*. 30, 51-72.

Ergüney, M. (2015) Uzaktan Eğitimin Geleceği: Mooc, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 4(4), 15-22.

Etlican, G. (2012) X ve Y Kuşaklarının Online Eğitim Teknolojilerine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

Şen, Ü. (2016) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitim Programları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(2), 411-428)

İşman, A. (2011), *Uzaktan eğitim*, Ankara: Pegem Akademi.

Kaya, Z. (2002), *Uzaktan Eğitim*, Ankara: Pagem Yayıncılık.

Kaya, Z., O. Erden, H. Çakır ve Bağırşakçı, N. B. (2004). Uzaktan eğitimin temelleri dersindeki uzaktan eğitim ihtiyacı ünitesinin web tabanlı sunumunun hazırlanması, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(3), 165-175.

Karasar, Şahin, (2004) Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri (İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim) *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13 (2), 111-120.

Tanyıldızı, M, Semerci, Ç, (2005) Çevrimiçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 197-216.

Telli, S. G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi, The Coronavirus and the rising of online education, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.

Özmen, B., Gerdan, S., & Ergünay, O. (2015) Okullar için Afet ve Acil Durum Yönetimi Planları, *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 37-52.